

Згідно з главою 2 розділу XXIX Правил перевізник несе відповідальність за шкоду, заподіяну внаслідок затримки в повітряному перевезенні пасажирів та багажу, однак перевізник не несе відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок затримки, якщо доведе, що він, його працівники та агенти (з продажу та/або обслуговування) вжили всіх можливих заходів для того, щоб уникнути шкоди, бо що він (вони) не мали змоги вжити таких заходів. Згідно з частиною 2 відповідальність перевізника за неналежне перевезення в будь-якому випадку обмежена реальними збитками, доведеними пасажиром.

Відповідно до частини 1 глави 5 розділу XXIX Правил відповідальність перевізника за шкоду, заподіяну внаслідок затримки під час перевезення пасажирів будь-яких ейсів, обмежується сумою 4694 СПЗ стосовно кожного пасажирів. Згідно з частиною 2 глави 5 розділу XXIX Правил відповідальність перевізника у випадку знищення, втрати, пошкодження або затримки в перевезенні зареєстрованого багажу для міжнародних рейсів обмежується сумою 1131 СПЗ стосовно кожного пасажирів. Для рейсів у межах України відповідальність перевізника становить: 20 доларів США (або еквівалент в іншій валюті) за один кілограм брутто в разі втрати, пошкодження чи нестачі усього або частини зареєстрованого багажу; 400 доларів США (або еквівалент в іншій валюті) на пасажирів за ручну поклажу та іншу власність пасажирів, що перебуває під контролем пасажирів протягом польоту; 50 доларів США (або еквівалент в іншій валюті) у разі затримки в перевезенні багажу. Якщо вага багажу не записана в багажній квитанції, то вважається, що загальна вага зареєстрованого багажу не перевищує відповідної ваги багажу для безкоштовного провезення за відповідним маршрутом та класом обслуговування і сума компенсації розраховується з урахуванням цього. Відповідно до частини 3 глави 5 розділу XXIX Правил відповідальність перевізника у разі перевезення багажу із заявленою цінністю визначається сумою заявленої цінності багажу.

На сьогодні Міністерством інфраструктури України розроблено та розміщено на сайті (www.mtu.com.ua) проект нових Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу, які повинні забезпечити приведення стандартів і норм обслуговування пасажирів і багажу під час авіаційних перевезень у відповідність до вимог міжнародного законодавства. Відповідно до вказаного проекту Правил, наприклад, компенсація за затримку в перевезенні багажу авіатранспортом може становити до 50 доларів або еквіваленту в іншій валюті [3].

Прийняття та впровадження у життя нових Правил у сфері повітряних перевезень має на меті зменшити кількість скасованих і затриманих

авіарейсів, а також уникнути тілесних ушкоджень пасажирів та завдання їм матеріальних збитків.

Література:

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року // www.rada.gov.ua
2. Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України "Про Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу" № 216 від 23 квітня 2010 року // www.rada.gov.ua
3. www.mtu.com.ua

УДК 347.85 (091) (043.2)

Слободська І.А.,
старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Понур Ю.С.,
адвокат,
Київська міська кваліфікаційно-дисциплінарна
комісія адвокатури, м. Київ

КОСМІЧНИЙ ТУРИЗМ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, МАЙБУТНЄ

Прагнення людини підкорити космічний простір стало причиною низки визначних наукових відкриттів та технологічних проривів, а нині стає мотиваційним чинником розвитку нового виду туризму. Свого часу видатний вчений засновник сучасної космонавтики К.Е. Ціолковський передрік: "Планета есть колыбель разума, но нельзя вечно жить в колыбели... Человечество не останется вечно на Земле, но в погоне за светом и пространством сначала робко проникнет за пределы атмосферы, а потом завоюет себе все околосолнечное пространство..." Нині космічні подорожі стали реальністю. Громадяни різних держав бронюють місця на космічних кораблях, наслідуючи приклад семи землян, які вже скористалися можливістю, звільнившись від земного тяжіння, відчутти його по-новому, ще гостріше, побачивши рідну планету з космосу. Космічний туризм – феномен XXI сторіччя. Як будь-яке нове явище він викликає неоднозначні судження, а отже потребує глибокого наукового осмислення.

Сама ідея космічного туризму вперше була відображена у ряді робіт Баррона Хілтона і Крафта Еріка, опублікованих у 1967 році. Вони перші спробували прощтовхнути ідею комерціалізації космосу.

Космічний туризм почав активно розвиватися наприкінці XX століття. У 1986 році на Міжнародному Конгресі Астронавтики (International Astronautical Congress) було представлено доповідь на тему "Ймовірні економічні наслідки розвитку космічного туризму" (Potential Economic Implications of the Development of Space Tourism), який викликав масу обговорень не тільки в наукових, але і бізнес колах.

Першим космічним туристом повинна була стати американська вчителька Крісті Маколіфф, яка загинула при запуску шатла "Челленджер" в 1986 році. Після цього інциденту урядом США був прийнятий закон, який забороняв непрофесіоналам польоти в космос.

У 1989 і 1990 рр. громадяни Японії й Великобританії Тойохіро Акіяма і Хелен Шарман здійснили польоти на радянську орбітальну станцію "Мір" у складі екіпажів космічних кораблів "Союз ТМ-11"/"Союз ТМ-10" і "Союз ТМ-12"/"Союз ТМ-11" відповідно. Завдяки цим проектам стала зрозумілою ілюзорність швидкої реалізації планів з організації міжпланетних подорожей, але кількість компаній, які пропонували забронювати місця на космічні рейси, неухильно зростала. Однією з таких компаній була, створена у 1998р. американська "Space Adventures".

Починаючи з кінця 90-х рр. XX ст., під час співробітництва російських і американських спеціалістів стали розроблятися технології, які дозволяли розвивати космічний туризм як комерційну послугу і надавати її особам, які здатні заплатити.

Також на даному етапі відомо вже вісім туристів, які побували в космосі: бізнесмени Деніс Тіто (28.04.2001р.) і Марк Шаттлуорт (25.04.2002р.); американський бізнесмен Грегорі Олсен (01.10.2005р.); перша жінка, американка іранського походження. Ансарі (18.09. 2006р.); американський мільярдер Чарльз Шимон (07.04.2007р); американський мільйонер, розробник комп'ютерних ігор Річард Герріот (12.10.2008р); американський мільярдер Чарльз Симоні (26.03.2009р); канадець Гі Лаліберте (30.09.2009р.) [1].

В даний час єдиним пунктом призначення космічного туризму є міжнародна космічна станція (МКС). Польоти здійснюються за допомогою російських космічних кораблів Союз на Російський сегмент МКС. Організацією польотів туристів займаються Роскосмос і Space Adventures. Підготовка космічних туристів проводиться в Зоряному містечку під Москвою, а також у невеликих літаках, що стимулюють невагомість.

Хоча вартість туру на орбіту складає 20-23 млн. доларів, кількість охочих побачити космос неухильно зростає. З липня 2007 року вартість космічного туру зросла з 20 до 30-40 млн. доларів. Крім того була опри-

люднена ціна нової послуги – виходу космічного туриста у відкритий космос 15 млн. доларів [3].

Наприкінці 2015 – на початку 2016 року планується створення першого модуля космічного готелю, який вже можуть вивести на орбіту Землі на ракеті-носії Союз. Модуль може бути готовий у 2012-2013 році. Доставляти туристів і повертати їх назад на Землю планується на кораблях Союз, а продукти будуть завозити вантажними кораблями Прогрес. Проектований модуль зсередини не буде нагадувати Міжнародну космічну станцію: в готелі має бути комфортно, а Землю можна буде розглядати через великі ілюмінатори. МКС і готель будуть взаємодіяти.

Космічний туризм – перспективна галузь. У космонавтиці є багато проблем, а космічний туризм – це шанс підтримувати цю галузь в життєздатному стані [2]. Створюється велика кількість приватно-фінансових проектів, які упродовж декількох років намагаються розробити власну ракету-носії, власні космічні кораблі та "орбітальні готелі" для довготривалого перебування туристів на орбіті.

Що ж до приватного космічного туризму, то він реалізується в рамках проекту X-Prize. Він покликаний сприяти появі та розвитку приватного космічного туризму. Вирішено почати з найпростішого варіанта космічного польоту, по так званій суборбітальній траєкторії.

Література:

1. Космонавтика XXI века / [отв.ред. Б.Е.Черток].– М.: Вид-во "РТСофт", 2010.– 864с.
2. Каденюк Л. Місія – космос. Сер. "Українці у світовій цивілізації" / Каденюк Л.– К.: Пульсари.– 328 с.
3. Малышева Н.Р. Космический туризм – игра без правил Космические путешествия: наука, образование, практика. Материалы Международной научно-практической конференции 2 декабря 2010 года.– К.: КУТЭП, 2010.– 257 с.